

Màster en **Formació del Professorat d'Educació Secundària**
Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes
Curs 2010 / 2011

Treball de fi de màster

Títol:

**APLICACIÓ D'UN PLA INDIVIDUALITZAT A UN ALUMNE AMB
SÍNDROME DE TDAH I TOURETTE**

Cognoms: Gandia Domínguez

Nom: Sara

Titulació: Màster en Formació del Professorat d'Educació
Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació
Professional i Ensenyament d'Idiomes

Especialitat: Tecnologia

Director/a: Jasmina Casals Terré

Data de lectura: 30 de Juny de 2011

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ.....	4
2. DEFINICIÓ I CONTEXT DEL PROBLEMA.....	5
2.1. Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH).....	5
2.1.1. Pautes recomanades per a mestres i professorat.....	7
2.2. Síndrome de Gilles de la Tourette.....	9
2.2.1. Pautes recomanades per a mestres i professorat.....	11
2.3. Història de l'alumne.....	12
2.4. Descripció del comportament de l'alumne.....	13
3. DESCRIPCIÓ DE LA SOLUCIÓ.....	14
3.1. Proposta de Pla Individual.....	14
3.1.1. Dades de l'alumne i professionals que intervenen.....	14
3.1.2. Justificació.....	14
3.1.3. Objectius a assolir.....	14
3.1.4. Competències pedagògiques.....	15
3.1.5. Criteris d'avaluació.....	16
3.1.6. Horari setmanal de l'alumne.....	17
3.2. Mesures del Departament de Tecnologia.....	17
3.3. Adaptació curricular: Unitat didàctica. L'electricitat.....	18
3.3.1. Metodologia.....	18
3.4. Un altre punt de vista. Psicologia sistemàtica.....	21
4. RESULTATS.....	23
5. CONCLUSIONS.....	26
6. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA.....	27

AGRAÏMENTS

A la Dra. Jasmina Casals Terré, per dirigir la tutoria d'aquest treball.

A l'Anna Maria Torres, per ajudar-me en tot moment, per proporcionar-me informació i transmetre'm les seves experiències com a docent.

A la Mercè Calvet, per la informació addicional sobre els problemes de salut mental dels adolescents.

Al Hospital Mútua de Terrassa, per facilitar-me tot de documents d'investigació i guies per a mestres i professors davant d'alumnat amb necessitats educatives especials que necessitava per l'elaboració d'aquest treball.

1. INTRODUCCIÓ

En un dels Instituts on es realitzen les pràctiques de formació de professorat, hi trobem un alumne amb necessitats educatives especials, concretament amb síndrome de TDAH i de Gilles de la Tourette. Actualment està cursant el segon curs de la ESO i ens trobem a mitjans del segon trimestre. En aquest cas, s'ha optat per aplicar-li un pla individualitzat en el qual m'han demanat participació, donat que en els pròxims mesos, la meua tasca com a docent consistirà en la impartició de la matèria de tecnologia a aquest alumne. A més a més, la proposta s'amplia a la redacció del pla individual, concretament als objectius, competències pedagògiques i criteris d'avaluació mínims que s'han d'incloure en l'adaptació curricular per a la matèria de Tecnologia. Cal destacar, que la meua col·laboració com a docent de l'alumne no només escau en les pràctiques que es realitzen al centre. També té el meu suport en les classes de la modalitat d'anglès, on en alguns casos li imparteixo classes particulars i en altres li dono suport dins l'aula.

L'institut del que parlem, és un centre petit amb un fort contingut d'acollida, de relació interpersonal afectiva, de respecte i cooperació mútua, d'un alt nivell d'organització i innovació pedagògica per adaptar-se a les necessitats dels alumnes i de respecte a la diversitat individual, afavorint-ne el seu tractament. Es treballen els continguts mitjançant agrupaments flexibles intentant reduir al màxim el nombre d'alumnes per classe. L'acció tutorial és l'eix vertebrador de l'acció pedagògica. Cada alumne té un tutor individual. Tots els professionals treballen de manera coordinada per fer un seguiment acurat de tots i cadascun dels alumnes en contacte permanent amb les famílies.

L'alumnat del Institut és molt divers, provinent dels voltants del centre o dels centres de primària adscrits. A més a més, hi predomina un gran nombre d'alumnes immigrants provinents d'altres països. Un dels recursos metodològics del centre a destacar, és l'agrupació per ritmes, ritme 1 (R1), ritme 2 (R2) i ritme 3 (R3) a cada nivell de la secundària. En el primer ritme hi trobem els alumnes més avançats, on no presenten dificultats a l'hora d'adquirir coneixements nous. Es tracta del grup més nombrós on el currículum que es dona no sofreix cap tipus de variació. En el segon ritme hi trobem alumnes amb algunes dificultats d'aprenentatge, però malgrat això s'esforcen per aconseguir noves metes. El grup també és bastant nombrós i els canvis del currículum són molt significatius. En el tercer ritme hi trobem alumnes amb grans dificultats d'aprenentatge. És un tipus de ritme més lent i l'atenció és molt més personalitzada. En aquest ritme la quantitat d'alumnes és més reduïda comparada amb els altres dos i si troba un percentatge molt més alt d'immigració.

L'alumne del que parlem, forma part del primer ritme (R1). L'any anterior es trobava en el grup d'assoliment més baix (R3) però degut a problemes com ara incompatibilitats amb els companys, s'ha pensat que la millor opció per aquest curs, era el grup més avançat.

Dins d'aquest marc, el projecte final de Màster que es pretén defensar és el següent: informar al lector de les malalties patides per l'afectat: el TDAH i la ST, donar a conèixer pautes a seguir dins l'aula pel professorat en que es trobi alumnes en situacions semblants, l'anàlisi de les condicions de partida en les que ens trobem, les quals són condicionadores de l'aplicació del PI; l'anàlisi del pla individual proposat que se li aplicarà des del punt de vista de la matèria de Tecnologia i la seva evolució al llarg del curs, així com els resultats que se n'obtenen de les diferents metodologies aplicades a l'aula.

Tanmateix, aquest treball vol donar a conèixer una situació que avui en dia es usual donar-se en qualsevol aula i per tant, un dels objectius del treball és apropar als docents una experiència ja viscuda per tal de tenir-ne referències i ajudar-los en la seves futures tasques docents.

2. DEFINICIÓ I CONTEXT DEL PROBLEMA

En aquest apartat s'informa al lector sobre les malalties del TDAH i la ST. També es vol donar unes seguit de pautes que ajudaran a la intervenció dins l'aula com a docents si ens trobem algun cas en que un alumne pateixi algun d'aquests síndromes. Més endavant, es dona a conèixer la situació de partida en què es troba l'alumne el qual se li aplica el pla individual i quin ha sigut la seva història acadèmica fins al dia d'avui.

2.1. Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH).

El trastorn per **dèficit d'atenció pot ser amb o sense hiperactivitat** (TDA-TDAH) [1], [10]-[14]. És un trastorn que s'inicia normalment a la infància i es caracteritza per les dificultats que es té per mantenir l'atenció, la hiperactivitat o l'excés de moviment i les dificultats per a controlar els impulsos.

Els símptomes de dèficit d'atenció que s'observen en les persones amb TDAH consisteixen en fer errors per manca d'atenció i en ser desorganitzat. Tenen dificultats per escoltar el què se'ls diu, seguir instruccions i acabar tasques. Sovint eviten activitats que requereixen atenció sostinguda, s'obliden de les coses i es distreuen fàcilment durant les activitats. Tots els infants, sobretot quan són més petits, tendeixen actuar d'aquesta manera, especialment quan estan nerviosos i excitats, però la diferència amb els nens de TDAH és que aquests símptomes són visibles durant períodes de temps més prolongats i en diferents situacions, de manera que interfereix en la seva vida familiar, escolar i social.

Es desconeix quina és la caus que provoca aquest trastorn, però els estudis apunten a factors genètics i al desenvolupament que afecta a les funcions bioquímiques i metabòliques. Les persones amb TDAH mostren alteracions en els nivells d'alguns neurotransmissors del cervell, o sigui, alteracions en les substàncies químiques que ajuden a transmetre els missatges entre les neurones. En aquest cas, la dopamina. A la següent figura es pot observar la quantitat de dopamina disponible en les neurones en una persona amb TDAH i en una persona sense aquest síndrome.

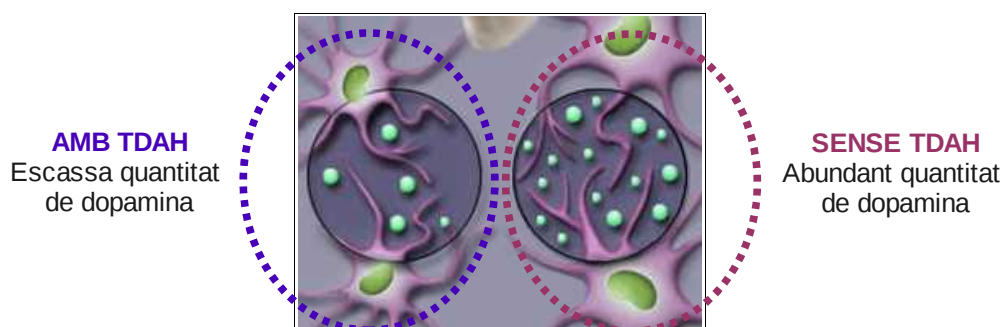

Figura 1. Neurotransmissors en el cervell [14].

El TDAH s'ubica en la **classificació dels trastorns mentals del APA** (Associació Americana de Psiquiatria), en l'apartat de trastorns per dèficit d'atenció i comportaments perturbadors (DSM IV, quarta edició del manual diagnòstic i estadístic dels trastorns mentals, 1994). Segons aquesta classificació, podem diferenciar 3 subtipus de TDAH, segons quin és el símptoma predominant:

- Amb predomini de **dèficit d'atenció**. Els alumnes tenen dificultats en mantenir l'atenció continuada a l'aula. Els hi costa escoltar i atendre, són desorganitzats i sovint obliden les coses.
- Amb predomini de la **Hiperactivitat o Impulsivitat**. L'alumne tendeix a interrompre la classe o a posar-se enmig d'una conversa. Mostra dificultats i impaciència per mantenir el torn a l'escola o en els jocs i actua sense pensar, causa que en molts cops, acostuma a acabar amb problemes. A més a més, està en constant moviment i parlant excessivament.
- Combinació de les dues anteriors. Hi trobem ambdós símptomes descrits anteriorment.

La característica fonamental del TDAH és que aquest patró de dèficit d'atenció i /o hiperactivitat-impulsivitat és més freqüent i greu que el que s'observa en subjectes d'un nivell de desenvolupament similar. Per poder diagnosticar aquest trastorn cal que els símptomes es presentin **en dos o més ambients**, com per exemple, a casa i a l'escola; i que alguns d'aquests símptomes fossin presents abans dels 7 anys. També hi ha d'haver-hi proves clares que els símptomes interfereixen de forma significativa en la vida de la persona i haver descartat altres trastorns mentals o dèficits sensorials.

Brown¹ ofereix les següents dades de prevalença de TDAH en funció dels diferents subtipus i conclou que, si bé en la població clínica predomina el subtipus combinat (45-62% dels casos de TDAH) en població general és més freqüent el tipus amb predomini de dèficit d'atenció:

- 4.5 - 9% de la població presenten TDAH tipus dèficit d'atenció .
- 1.9 - 4.8 % de la població presenten TDAH tipus combinat.
- 1.7 - 3.9% de la població presenten TDAH tipus hiperactiu-impulsiu .

Al ser una alteració biològica tant el sexe masculí com el femení poden presentar aquests mateixos símptomes. No obstant, la prevalença en els nois és quatre cops major que en les noies. En el sexe femení possiblement el comportament és diferent, presentant menys agressivitat, més mentides i conductes més sexualitzades. Per això, és normal que en les noies es reconegui menys aquest trastorn que en els nois.

¹ Psicòleg clínic especialitzat en l'avaluació i tractament de nens, adolescents i adults que pateixen el TDAH i altres problemes relacionats.

El problema més freqüent que presenten els alumnes que presenten el síndrome del TDAH és el fracàs escolar. Aquest trastorn està molt lligat amb els **trastorns de l'aprenentatge** (TA) i per tant, és important avaluar sempre el funcionament psicopedagògic en els/les alumnes amb TDAH i a la vegada cal avaluar un possible diagnòstic de TDAH en als alumnes que presenten Trastorns d'Aprenentatge. El diagnòstic de Trastorn d'Aprenentatge (TA) s'aplica a nens/es que fracassen inesperadament a l'hora de desenvolupar habilitats o capacitats específiques apropiades a la seva edat malgrat una aparent capacitat normal per aprendre. No s'aplica aquest terme als que tenen problemes d'aprenentatge com a conseqüència d'alteracions sensorials, malalties neurològiques, problemes emocionals greus, insuficiències o carències ambientals (incloent oportunitats educatives inadequades) o capacitat intel·lectual baixa.

El terme Trastorn d'Aprenentatge inclou diferents trastorns:

- Trastorn de la lectura (TL o dislèxia) .
- Trastorn del càlcul .
- Trastorn de l'expressió escrita .
- Trastorn del desenvolupament de la coordinació .
- Alteracions específiques del llenguatge .
- Trastorn del processament auditiu central (TPAC) .

2.1.1. Pautes recomanades per a mestres i professorat.

L'expressió dels símptomes del TDAH depèn molt de la relació entre l'ambient i la persona, i sobretot de les exigències de l'entorn educatiu. El rendiment acadèmic, l'èxit escolar i la conducta de l'estudiant amb TDAH es determina en gran part per la qualitat de l'ambient, l'eficiència i capacitat del context escolar per donar una resposta educativa que s'adapti a les necessitats educatives especials d'aquests alumnes.

A continuació es detallen alguns aspectes a tenir en compte en els alumnes amb TDAH [9]:

- Quan es dissenya un pla d'intervenció educativa:

1. S'ha de recordar que no es poden canviar totes les conductes de cop. S'ha de començar per les que presenten menors i problemes i al cap del temps anar progressant amb les més difícils. És millor fragmentar en petits passos i reforçar cada un d'ells.

- Relació amb la família:

2. És aconsellable mantenir la relació continuada amb els pares per tal de que n'estiguin assabentats de l'evolució de llurs fills, quins problemes hi haguin i les mesures que se'n s'han pres. Els pares han de conèixer quins són els objectius de l'escola. També és recomanable tenir un segon joc de llibres a casa, en cas d'oblir.

- Relació amb l'alumne:

3. És important que l'alumne sàpiga que el volem ajudar en tot moment, per tant el respectarem, li donarem confiança i ànims quan ho necessiti.
4. Evitar renyar-lo, humiliar-lo, fer-lo sentir culpable o contestar-li en els seus mateixos termes. És important comunicar-se de forma adequada, mantenir la calma i prevenir els conflictes oferint models de conducta reflexiva, tot aplicant els mètodes de la resolució de conflictes.
5. Procurar neutralitzar la seva imatge negativa dins l'aula. És important que els companys també n'estiguin informats i acceptin el seu company.

. Ajuda en l'organització de l'alumne:

6. Pautar molt les coses. És recomanable que l'alumne no deixi tasques a mig fer i intentarem mantenir-lo sempre ocupat, donant-li una tasca darrere una altra. Això el mantindrà més calmat i millorarà la seva concentració dins l'aula.
7. Fer un seguiment constant de l'alumne. És millor donar poques instruccions i revisar el treball fet constantment que no deixar passar intervals de temps grans.

- Per facilitar l'aprenentatge de l'alumne:

8. Una bona opció és fer asseure a l'alumne en un lloc tranquil, lluny de distraccions, on en el seu voltant hi hagi els alumnes més calmats i els que no tenen dificultats per seguir a classe. De manera, que en algun moment donat, li puguin donar un cop de mà.
9. Proposar objectius molt petits referents a l'actitud i el treball, pactar-los amb l'alumne i valorar-los positivament quan s'assoleixin.
10. Les activitats a proposar és preferible que siguin concretes i curtes, variades i ben seqüenciades per tal de que l'alumne pugui mantenir-hi l'atenció.
11. Enfortir i potenciar l'autoestima de l'estudiant durant tot el procés d'aprenentatge.
12. En el casos que es requereixi, preparar material adaptat a l'alumne per tal d'assolir els objectius que es proposen.

- Per l'avaluació:

13. Per l'avaluació procurar tenir presents les mateixes orientacions de dins l'aula. L'alumne ha de conèixer exactament quins objectius ha d'assolir per tal d'aprovar. Cal realitzar un examen adaptat i molt seqüenciat per tal de que l'alumne pugui mantenir l'atenció durant el temps establert.

- Per millorar el comportament:

14. Reforçar les conductes positives amb reconeixements i felicitacions. També caldrà passar per alt les conductes que poden ser molestes però que no interfereixen en el ritme de la classe. Per tal de que l'alumne se n'adoni de la seva conducta dins l'aula, pactarem senyals, de manera que crearem una complicitat major que no pas el fet d'avisar-lo en veu alta davant dels companys
15. Procurar evitar situacions que ja es veuen a venir, per tal de no agreujar el problema.

2.2. Síndrome de Gilles de la Tourette.

El síndrome de Gilles de la Tourette (ST) és un **trastorn neurològic**, és a dir, un trastorn del sistema nerviós que és provocat per alteracions en els neurotransmissors, de manera que es caracteritza per la presència de múltiples tics motors involuntaris [14]-[21]. En trobem de motrius simples, com són ara: parpellejos, batzegades de cap, del cos sencer, ganyotes, cops, etc. I de més complexes: saltar, olorar, tocar objectes o persones, donar voltes, etc. A més a més, els tics motrius sovint van acompanyats com a mínim d'un de vocal (estossecs, emissió contínua de paraules sense sentit, aclarir-se la gola, fer sons com grunyits, lladrucs i paraules obscenes). Els tics vocals comporten sorolls repetitius fets amb la boca, amb la gola o amb el nas.

El trastorn porta el nom del neuròleg francès Dr. Georges Gilles de la Tourette, qui va descriure al 1885, a 9 pacients amb tics vocals i motors. Encara que en un principi es va considerar com un trastorn d'origen psicogen (és a dir, un trastorn fictici), l'observació de que alguns fàrmacs com els neurolèptics milloraven els tics i l'agrupació familiar dels afectats van donar suport a l'origen neurològic d'aquest síndrome.

Figura 2. Georges Gilles de la Tourette.

La ST no és un trastorn psiquiàtric ni degeneratiu. S'inicia entre els 2 i 15 anys. Perquè hi hagi ST cal que **els tics motors i almenys un tic vocal estiguin presents en el pacient**. Els tics motors solen aparèixer en primer lloc però els tics vocals són el primer símptoma.

Els símptomes acostumen a fer alts i baixos, poden ser transitoris o crònics, poden desaparèixer durant un temps però després retornen amb noves varietats i acostumen a minvar durant períodes d'intensa concentració o fins i tot a desaparèixer en la tardoadolescència. La majoria d'afectats, però, presenten els símptomes més severos durant l'inici de l'adolescència i van disminuint cap a l'edat adulta. Els tics sovint empitjoren quan la persona està excitada o pateix d'ansietat i s'atenuen durant la realització d'activitats calmades o que requereixen de concentració. Durant el somni no desapareixen però generalment disminueixen notablement.

Un 88% dels pacients presenten trastorns neuropsiquiàtrics associats. Els més freqüents són el **trastorn de dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)**, seguit pel **trastorn obsessiu-compulsiu (TOC)**, **símptomes d'autoagressió** o el **trastorn de control d'impulsos**, així com **problemes d'aprenentatge** [5]. Per això es considera necessari complementar el tractament mèdic de l'afectat per la ST amb recolzament psicològic, així com psicoeducació pels seus familiars, per tal de garantir la màxima qualitat de vida dels afectats.

La prevalença de la síndrome de Gilles de la Tourette pot variar molt depenent dels estudis que es consultin, situant-se entre 50 per cada 10.000, a 300 per cada 10.000. En molts casos els símptomes són lleus i no arriben a consultar al metge, pel que és probable que la prevalença real sigui més elevada. Es calcula que entre el 5 i el 23% dels nens presentaran tics abans de la pubertat i aquest símptoma és motiu del 50% de consultes als centres especialistes. És més freqüent en nens que en nenes (3/1).

Té un component hereditari: el risc de patir els trastorn pels familiars de primer grau és del 10%, o al voltant de 200 vegades la prevalença de la població general. Encara que el trastorn es transmet genèticament per mares i pares, pot haver diferències en la presentació clínica. Fins ara no s'ha aconseguit identificar el gen o gens implicats.

“Uns mals pares no són la causa del TDAH. El TDAH és altament hereditari i es relaciona més amb la genètica que amb l'entorn”. (World Federation for Mental Health, 2003) [2].

Ara per ara, aquest síndrome no té curació i només es poden fer tractaments pal·liatius com ara el tractament **farmacològic**, el tractament **psicològic**, el tractament **educatiu** i en els casos amb trastorns associats, es tractaran amb intervenció de tipus **cognitiu-conductual**.

La psicoeducació és un abordatge professional i sistemàtic de suport psicosocial a familiars i afectats, que consisteix a ensenyar coneixements i habilitats per millorar la seva qualitat de vida. L'Associació espanyola de Pacients amb Tics i síndrome de Tourette (APTT) va desenvolupar durant l'any 2007 un programa psicoeducatiu específic per aquest trastorn, que imparteix periòdicament. Els seus objectius són:

- Augmentar la comprensió sobre la malaltia.
- Proporcionar coneixements i habilitats d'autocontrol a fi de previndre, controlar i reduir l'estrès emocional que genera la ST.
- Desenvolupar habilitats especials per interactuar amb la persona amb ST.
- Millorar la qualitat de vida dels afectats de ST i dels seus familiars.

Alguns casos coneguts de Síndrome de Gilles de la Tourette en són *Mozart* i *Quim Monzó* [3]. De Mozart se'n deia que quan estava ocupat amb un treball important, augmentaven les ganyotes i els gestos estranys i pronunciava paraules obscenes constants. En Quim Monzó parpelleja constantment, té espasmes i fa girar el cap. A més a més, reconeix tenir un trastorn obsessiu-compulsiu: llegir i escriure tot el dia.

Finalment, cal remarcar que es tracta de conductes involuntàries tot i que de vegades pugui semblar el contrari. Els adults no saben com interpretar-ho i arriben a pensar que són conductes provocadores. En resultat d'això l'adult adopta mesures correctores i punitives. Aquest fet el podem trobar dins de moltes aules on el professorat no ha rebut la informació necessària en aquests casos.

2.2.1. Pautes recomanades per a mestres i professorat².

El professor/a i altres membres de l'escola són els adults més implicats en la vida d'un estudiant amb ST. Aquesta implicació no només els confereix una seriosa responsabilitat, sinó també una excel·lent oportunitat de tenir un impacte positiu i durador sobre per l'acceptació d'un infant amb aquest síndrome per part dels seus companys.

Heus aquí alguns consells pràctics per tal d'enfrontar amb eficàcia l'impacte dels símptomes de la ST en l'entorn de dins l'aula [6]:

1. En alguns casos, els moviments i els sorolls poden arribar a ser molt molestos. És important recordar que succeeixen involuntàriament i per tant no s'ha de reaccionar de forma colèrica o rebuig. S'ha de tenir paciència i comprensió. Aquest efecte s'encomanarà a altres nois i noies de la classe. El professor serà el model de conducta per als seus alumnes.
2. S'ha de proporcionar a l'alumne oportunitats per sortir de l'aula. Un lloc privat com el lavabo és apropiat per deixar anar els tics. Alliberar-los en algun moment determinat, permet relaxar-se a classe i augmentar la concentració, donat que no estaran utilitzant tota la seva energia per suprimir els tics (els afectats en són conscients de que els seus tics poden ser socialment molestos).
3. És convenient passar per alt alguns comportaments compulsius sempre i quan no interfereixin en el comportament normal del grup classe.
4. En els casos d'explosió incontrolada de ràbia (cal saber que això pot passar) és important evitar les confrontacions violentes amb els afectats i intentar reconduir la situació a través de la calma i l'oferiment de sortir de l'aula on els sigui possible relaxar-se i recuperar la tranquil·litat necessària per continuar amb les seves tasques.
5. L'alumne amb aquesta malaltia sovint és l'objecte de burla i ridiculitzacions per part dels seus companys. S'ha de treballar amb el grup classe per ajudar-los a entendre els tics a fi d'entendre la situació del seu company.
6. En els casos més difícils sempre és millor recórrer a l'ajuda professional d'assessors, psicòlegs o bé informar-se a l'associació local de la ST per obtenir un suport més concret. A més, també ens poden donar estratègies, eines tant per la persona afectada com per la família.
7. L'actuació en públic davant de tots els companys pot ser molt traumàtic per l'alumne afectat amb la ST. Cal buscar altres estratègies per tal de treballar les habilitats d'expressió oral.
8. Permetre que l'alumne realitzi els exàmens en una sala a part de manera que no hagi de malgastar energies controlant els tics durant el temps de silenci dins l'aula. De vegades caldrà allargar-li el temps de la prova o dels exercicis d'aula, de manera que ell se senti més relaxat i pugui concentrar-se molt més.
9. Cal valorar no només els resultats que s'obtenen sinó també el progrés de l'alumne i l'esforç realitzat, donat que es tracta d'un alumne amb dificultats afegides a l'hora de treballar.
10. Cal recordar que cada alumne és un món i que no trobarem dos afectats amb comportaments semblants. Cal conèixer i voler posar de la nostra part per tal de que l'alumne se senti còmode dins de classe i pugui desenvolupar les seves habilitats.

² *L'alumne amb Síndrome Gilles La Tourette. Guia pràctica per a educadors.* Associación Española para pacientes con Tics y Síndrome de Tourette [4].

2.3. Història de l'alumne.

Ens trobem d'avant d'una situació on l'alumne es troba desmotivats pels estudis i que ha perdut la confiança en si mateix. Ha sigut motiu de burla per part dels seus companys des de d'infància degut a la seva constitució corporal i als seus moviments involuntaris anomenats tics. Tot això es veu reflectit en el seu comportament dins l'aula, vers els companys i en els seus resultats acadèmics.

En la seva situació familiar, hi trobem el pare, la mare i un germà més petit. El pare es troba en situació d'atur, mentre que la mare té una feina remunerada. La mare és la que es mostra més preocupada amb la situació del seu fill i és molt receptiva a les propostes que se li realitzen des del centre. Coneix la situació en que es troba i l'accepta. En tot moment, agraeixen els esforços realitzats per part del professorat i accepten sense posar-hi objeccions al pla individual proposat pel seu fill.

Durant l'etapa de primària l'alumne no ha repetit cap curs i no ha seguit mai cap adaptació curricular tot i que se li havia fet una proposta de modificació curricular referent als criteris d'avaluació i a les adaptacions metodològiques, però sense rebre mai suport extern de professionals a dins l'aula. La seva assistència al centre no era constant i en l'etapa del cicle superior va tenir molts problemes per tal d'assolir els objectius proposats. Amb els companys es mostrava conflictiu i no acceptava l'autoritat d'alguns professors, mostrant-se així dependent dins l'aula. Tenia problemes per atendre a classe, per seguir les normes, per mostrar-se responsable a l'hora de seguir les tasques encomanades o en deures i treballs. Mentre que els treballs en grup, la cura del material propi i col·lectiu era realment un problema. En general, en totes les àrees necessitava millorar i la seva expressió oral era molt elemental: un vocabulari pobre amb dificultats gramaticals i sintàctiques. Durant l'últim curs de primària, va ser quan li van diagnosticar els seus trastorns.

Durant el curs 2009-2010 es va incorporar a l'institut on estudia actualment. En el primer curs de secundària es trobava dins del ritme més baix que oferia el centre (R3) i assistia al reforç de l'aula oberta. Els seus companys continuaven rient-se d'ell i la seva relació mútua continuava sent conflictiva, tot i que d'altra banda, l'alumne es mostrava més treballador i amb més bona actitud dins l'aula. Durant l'avaluació 0 l'equip docent va manifestar un augment dels tics i un comportament molt més nerviós dins l'aula, fet que el van derivar a la psicopedagoga per fer una valoració del seu perfil.

Deguda la seva trajectòria al llarg del primer curs, s'acorda de canviar-lo al grup més avançat (R1) per al segon curs de secundària, on es troba actualment. L'actitud vers els companys canvia sobtadament i es troba en una situació de respecte comú. La relació amb els professors també sembla millorar i es mostra més disposat a col·laborar en les feines d'aula. Tot i que el comportament i les relacions socials milloren, l'alumne mostrava dificultats per seguir la classe i assolir els objectius. Tot i això i degut a les seves problemàtiques de la seva malaltia, l'equip docent proposa establir-li un pla individual per tal de realitzar una modificació curricular en aquelles matèries on hi té veritablement problemes.

2.4. Descripció del comportament de l'alumne.

El primer apropament amb l'alumne va ser dins l'aula taller, durant una de les primeres sessions de pràctiques. Recordo veure'l molt concentrat tallant fustes.

Al cap d'una estona, de l'observació de varis alumnes de l'aula, alguns d'ells van alçar la veu degut a que el nostre alumne amenaçava amb una serra el coll d'un altre alumne. Afortunadament, tot va resultar ser un joc entre els dos alumnes. Aleshores, la tutora va ser quan em va advertir: "*aquest noi és diferent, té el TDAH i ST*". Al cap d'uns dies, em van demanar de participar en el pla individual que estaven pensant aplicar-li. La tasca consistia en donar-li les classes d'anglès per separat del grup, donat que hi havia hagut conflictes amb la professora.

Durant la primera classe *one-to-one*³, s'observaven notablement els seus tics involuntaris: sorolls amb el nas, parpelleig constant i la necessitat de tocar-se la cara constantment. També perdia fàcilment l'atenció mirant els pòsters que hi havia al departament. Per tal de saber i esbrinar quin nivell tenia, se li feina una serie de preguntes bàsiques, de les quals l'alumne no desenvolupava gaire la resposta. Durant les sessions següents l'alumne va demostrar una gran capacitat de deducció, recordava el vocabulari après amb facilitat, tot i que l'atenció era el seu punt dèbil, ja que es distreia sovint. En alguns casos demanava per sortir al lavabo i mullar-se la cara.

En el taller s'estava realitzant una construcció d'un contenidor de reciclatge. El seu comportament era molt diferent. Es mostrava molt concentrat realitzant les tasques: tallant fustes, pintant, llimant, enganxant, etc. A més tenia molta cura dels seus materials. S'hi podia observar una disminució notable dels tics nerviosos. A més, era el primer en acabar les feines i com ja havia acabat el contenidor, estava realitzant unes feines extremes.

En observacions d'altres matèries es notava com es distreia fàcilment. Estava assegut al final de la classe al costat de la finestra, on sovint hi mirava. Amb els companys no hi parlava durant la classe, però quan sonava el timbre hi tenia una bona relació, de respecte. No se'n reien d'ell i hi parlaven tranquil·lament.

Dins l'aula no es mostrava voluntari per sortir a la pissarra i depenent de l'assignatura se li havia d'insistir per a que prengués apunts.

³ Terme anglès per anomenar a les classes d'un professor amb un sol alumne.

3. DESCRIPCIÓ DE LA SOLUCIÓ

En aquest apartat es descriu les parts més importants del Pla Individualitzat que se li aplica a l'alumne i les mesures que s'adoptaran des del departament de Tecnologia. A més a més, s'especifica quins són els canvis de la unitat didàctica d'Electricitat impartida durant el període de pràctiques per tal d'adaptar-se a les seves necessitats educatives especials. Cal esmentar que algunes dades s'han obviat per tal de protegir la privacitat de l'alumne i el centre on es troba. Finalment, s'ha fet una recerca de com s'aborda casos semblants a diferents països.

3.1. Proposta de Pla Individual

3.1.1. Dades de l'alumne i professionals que intervenen

- Nom i cognoms: *(sense especificar)*
- Data de naixement: *10 de Juny de 1997*
- Nom i cognoms del pare: *(sense especificar)*
- Nom i cognoms de la mare: *(sense especificar)*

- Curs: *2n ESO*
- Tutor responsable de pla: *(sense especificar)*
- Professionals que col·laboren en el PI:

En aquest pla individualitzat hi participen vuit mestres, la tutora, la psicopedagoga, la mestra d'educació especial i els especialistes.

3.1.2. Justificació

És un alumne amb dificultats per aprendre degut al seu comportament dins l'aula i el seu dèficit d'atenció. Se li ha diagnosticat TDAH i el síndrome de Gilles de la Tourette. El curs passat es va ajustar el currículum però progressava poc. Aquest curs s'estudia la seva situació i es realitza informe de necessitats educatives especials derivades de problemes emocionals i d'aprenentatge.

3.1.3. Objectius a assolir

L'objectiu principal d'aquest pla és millorar l'actitud i el comportament per tal de millorar el rendiment global en les diferents assignatures. Per tant, l'alumne es compromet a:

- *Objectius d'actitud davant la feina:*
 - A. Esforçar-se per seguir el treball de classe.
 - B. Augmentar la capacitat d'atenció.

C. Acceptar les observacions del professor/a per millorar l'activitat.

- *Objectius d'actitud a classe:*

D. Respectar les normes de classe (rètol d'aula).

E. Mostrar una actitud d'escolta atenta (professor i companys).

F. Demanar ajut.

G. Treballar sense molestar.

H. Participar en les activitats de classe.

I. Manifestar la necessitat de sortir de l'aula quan ho necessiti.

- *Objectius d'hàbits de treball:*

J. Acabar les feines que comença.

K. Saber demanar ajuda.

L. Fer les activitats proposades del seu nivell.

M. Lliurar els treballs amb puntualitat i bona presentació.

N. Planificar-se el temps i el treball mitjançant l'agenda.

O. Treballar sol si coneix la feina.

P. Fer els deures diàriament.

- *Objectius de relacions socials:*

Q. Assumir les seves accions i les conductes desadaptades.

R. Col·laborar positivament en les tasques que se li encomanen pel grup.

S. Saber interpretar adequadament el comportament verbal i no verbal dels altres.

T. Mantenir actituds de respecte cap als companys i els professors.

U. Mostrar esforç per autocontrolar-se amb l'ajut de l'adult (avisos, mirades, etc.)

3.1.4. Competències pedagògiques

Les habilitats actuals de l'alumne, partint de les competències bàsiques són:

(1) Competència comunicativa lingüística i audiovisual.

- Es comunica amb més facilitat en situació de grup reduït o individual.
- Amb preguntes més concretes l'alumne respon més raonadament que no pas amb preguntes del tipus oberta, on normalment es bloqueja.
- Té problemes per expressar com se sent.

(2) Competència artística i cultural.

- Al taller pot expressar molt millor les seves habilitats i manifesta molt més el seu interès per la creació i la imaginació.

(3) Tractament de la informació i competència digital

- Les seves habilitats de cerca de la informació són bones.
- Té dificultats per seleccionar la informació important resultant de la seva cerca.
- Sap processar la informació però no fa ús de l'esperit crític.

(4) Competència matemàtica

- Necessita temps per a realitzar càlculs bàsics.
- En les activitats molt pautades és capaç de resoldre problemes senzills.

(5) Competència d'aprendre a aprendre

- Entén les seves pròpies capacitats d'aprenentatge.
- La seva actitud no és gaire positiva envers l'aprenentatge ja que mostra una falta d'interès.

(6) Competència d'autonomia i iniciativa personal

- És plenament autònom pel que fa al desenvolupament de les activitats quotidianes dins del context escolar.
- Necessita ajuda per regular el seu comportament i evitar conflictes.
- Li costa ser responsable en les seves feines.
- La seva autoestima és molt baixa.
- No té esperit de presa de decisions, d'aprendre de les errades o d'assumir els riscos que comporta arriscar-se.

(7) Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

- Coneix les relacions que la societat que l'envolta.

(8) Competència social i ciutadana

- No afronta la convivència i els conflictes emprant el judici ètic, sinó que es guia per els propis impulsos.
- Exerceix per al seu propi criteri.
- Respecta les instal·lacions i el material del recinte.

3.1.5. Criteris d'avaluació

L'alumne serà avaluat tenint en compte les adaptacions curriculars proposades en les diferents àrees. En aquest cas, però, ens interessa parlar dels criteris d'avaluació de l'àrea de tecnologia i per tant, es poden observar en el punt 3.3. Adaptació curricular de la unitat didàctica l'Electricitat.

3.1.6. Horari setmanal de l'alumne

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
8.30 – 9.30	Matemàtiques	Llengua Catalana	Experimentals	Llengua Catalana	Matemàtiques
9.30 – 10.30	Experimentals	Llengua Castellana	Llengua Catalana	Tecnologia	Socials
10.30 – 11.30	Llengües Estrangeres	Ed. Física	Matemàtiques	Ed. Visual i plàstica	Llengua Castellana
11.30 – 12.00	PATI				
12.00 – 13.00	Ed. Visual i plàstica	Tecnologia	Socials	Llengües Estrangeres	Tutoria
13.00 – 14.00	Optativa	Llengües Estrangeres	Llengua Castellana	Física	
DINAR					
15.00 – 16.00	Socials	Optativa		Experimentals	
16.00 – 17.00	Ed. Física	Ed. Visual i plàstica		Optativa	

A part de l'horari normal que realitza establert per el centre, actualment l'alumne no forma part de la USEE.

3.2. Mesures del Departament de Tecnologia

Des del departament de Tecnologia s'acorda realitzar una adaptació del currículum en quant a continguts, procediments i actituds. Per al que fa a les activitats realitzades tant a classe com a casa, seran les mateixes que es realitzen per tot el grup classe però l'alumne tindrà més ajudes per part del docent dins l'aula. A més a més, les activitats de resposta oberta (les del tipus defineix, explica, etc.) se suprimiran per tal de que siguin molt més acotades i seqüenciades.

En els exàmens les preguntes seran diferents a la resta de l'alumnat i estaran adaptades a les capacitats de l'alumne i en els criteris d'avaluació es prioritzarà el comporta dins l'aula, l'interès i esforç de l'alumne i si ha demanat ajuda o no al docent.

3.3. Adaptació curricular: Unitat didàctica. L'electricitat

En aquest apartat, s'explica les metodologies que es van seguir dins l'aula i quins objectius, quins criteris d'avaluació i tipus d'activitats es van realitzar per la impartició de la unitat didàctica de l'Electricitat.

3.3.1. Metodologia

Arrel de les classes particulars d'anglès que l'alumne rebia al departament, de mica en mica va anar agafant confiança de manera que se sentia més còmode i expressava amb més normalitat els sentiments i neguits. Això va donar peu a establir un protocol d'actuació avanç de començar la unitat didàctica de l'Electricitat amb tot el grup classe. Primer de tot i el més important, va ser documentar-se i llegir sobre els seus trastorns, del quals ell mateix me'n informava. Aleshores, durant l'elaboració de la unitat didàctica per el grup classe, va anunciar el seu desig de fer les mateixes activitats que la resta, donat que ja estava cansat de fer coses diferents i es volia sentir més proper als seus companys. Des del departament es va pensar que això no significava cap problema, al contrari, era un gran pas que l'alumne manifestés el desig de ser normal. No obstant, es va arribar a una sèrie d'acords:

Referents al lloc d'ocupació de l'aula:

1. Des de principi de curs ell sempre s'havia assegut a una cantonada de la última fila i al costat de la finestra. Això provocava que es distreia amb molta facilitat, donat que al estar lluny de la professora i la pissarra i el fet de que el grup classe era molt nombrós, provocava dificultats per seguir la classe: no sentia amb claredat les explicacions del professor i finalment acabava distraient-se mirant per la finestra.

Al començar la unitat didàctica se'l va canviar de lloc, situant-lo cap al mig de la segona fila. Aquest fet va fer que les explicacions li arribessin amb un to de veu molt més alt i molt més entenedor. A més, ja no tenia la finestra al costat, cosa que el distreia bastant. El fet d'estar a segona fila, es veia rodejat per els seus companys i aquests li donaven un cop de mà sempre que ell ho necessitava.

2. Tot i tenir el lloc establert, a més a més, es va pactar que si donat el moment, ell tenia la necessitat de sortir de l'aula o d'anar a un altre lloc a realitzar l'examen ho podia fer.

Referents al plantejament de la classe:

3. Les classes es van programar de manera que siguessin molt pautades. Al començament de la classe s'escrivia a la pissarra un guió del que es faria durant aquella sessió. A més, com l'horari era molt bo, ja que tot just era després del pati i els alumnes havien tingut un període de descans per deixar anar totes les tensions, s'intentava estructurar la classe de manera que la primera part fos la més teòrica, en la que es pogués captar l'atenció dels alumnes i que la segona part fos més interactiva per tal de que poguessin participar i alhora continuessin estant motivats.
4. Des d'un principi es va parlar d'un codi no verbal per tal d'avisar-lo de les seves distraccions dins l'aula. La finalitat de reproduir aquest codi visual era per avisar del comportament del alumne i manifestar la necessitat de deixar sortir l'alumne si aquest ho requeria.

Referents al material de la classe:

5. L'eina de treball dins l'aula consistia en prendre apunts de la pissarra i redactar-los a la llibreta que tenia cada alumne. Al cap d'un parell de sessions, l'alumne es deixava de portar la llibreta a classe. Gràcies als documents que parlen sobre els habituals oblitats de l'alumne d'aquestes característiques, es va pensar que la millor solució a aquest problema era prendre els apunts en fulls de paper normal i aquests serien recollits al finalitzar la classe per el docent. De manera que al final de la unitat tingués tots els apunts i els pogués arxivar en un dossier.
6. També es feia servir l'agenda i una de les tasques del docent era assegurar-se que hi apuntés el deures que tenia per fer a casa.

Referents a les activitats de classe:

7. Les activitats que es realitzaven a classe també eren molt pautades. Quan es feien activitats de reforç amb tot el grup classe, es descrivia l'enunciat a la pissarra, es donaven les pautes que sabien de seguir per la resolució de problemes, es deixava temps per a que els alumnes el fessin i seguidament un alumne sortia a fer-ne la correcció. A més, durant el temps que els alumnes resolien en silenci el problema el docent podia supervisar la feina de l'alumne amb problemes.
8. Per el que fa a les activitats que es realitzaven a casa, es treballava amb fitxes en què els alumnes havien d'omplir i entregar via online, a través de la plataforma moodle. Dins de les fitxes ja s'incorporaven activitats més curtes i més seqüencials per l'alumne, i individualment, se li marcava quines eren les que havia de fer exactament.
9. Per les activitats en grup, s'intentava posar-li algun company en el qual se sentís còmode ell mateix. Sovint era una noia, que es mostrava molt comprensiva i amb moltes ganes d'ajudar al seu company d'aula.

Referents a les tècniques de treball dins l'aula:

10. Molts cops, per tal de que els conceptes clau dins l'aula li quedessin clars i aprofundits s'utilitzava la tècnica de repetició, en la qual es realitzava la mateixa pregunta a diferents alumnes i entre ells, al alumne amb problemes. Això es feia per comprovar que estava atent tant a les explicacions del professor com als comentaris fets per els seus companys, i d'aquesta manera, al consultar a diferents alumnes, es dissimulava l'interès especial per ell.

Referents als exàmens:

11. Per a la realització de l'examen es va oferir a l'alumne la possibilitat de realitzar-lo en una sala diferent si ell ho creia que ho necessitava. L'examen que havia de realitzar s'havia adaptat a les seves capacitats i als seus objectius d'aprenentatge, tot i que el dia de l'examen l'alumne va demanar de provar de fer l'examen normal, el mateix que feien els seus companys i es va negar a realitzar l'examen adaptat.

Finalment, i per acabar aquest apartat, la següent pàgina mostra un quadre amb l'adaptació de la unitat didàctica, així com els objectius mínims que se'n van establir i els criteris d'avaluació que es van aplicar.

NIVELL	DURADA	PERÍODE	CURS CLASSE	
2n. ESO	23 sessions	2n Trimestre	Adaptació curricular per l'alumne amb TDAH i Tourette.	
MATÈRIES		TÍTOL		
Tecnologia		L'ELECTRICITAT.		
OBJECTIUS D'APRENENTATGE ADAPTATS	TIPUS D'ACTIVITATS	COMPETÈNCIES	CRITERIS D'AVALUACIÓ ADAPTATS	
A. Assolir els continguts (adaptats) treballats a l'aula .	Les mateixes que el grup classe.	(4) (5)	1	Es tindran en compte proves orals i proves escrites (adaptades).
B. Assolir les estratègies metodològiques i procedimentals pròpies de la matèria .	Activitats específiques adaptades (elaborades, fotocopiades)	(3)	2	Es valorarà que realitzi un mínim de treball a la llibreta i que es mostri atent a l'aula .
C. Mostrar interès i motivació per la feina .	Les mateixes que el grup classe.	(1) (4) (6) (8)	3	Es tindran en compte el comportament de l'alumne, els treballs escrits, murals, resums, el treball amb les TIC, etc.
D. Portar el material que necessita per al bon funcionament de la matèria (llibre, llibreta...).		(6)	4	Es valorarà que porti el material i els estris necessaris i que en tingui cura .
E. Participar en el desenvolupament de les diferents activitats que se li encomanen .	Les mateixes que el grup classe i adaptades.	(7)	5	Es tindrà en compte la seva adaptació a l'aula i a la matèria .
CONTINGUTS ADAPTATS				
1. Introducció a l'electricitat. Definició de les magnituds físiques bàsiques: intensitat, voltatge i resistència. 2. Reconèixer els components d'un circuit elèctric i identificar la seva simbologia. 3. Dissenyar alguns circuits elèctrics senzills. 4. Descriure la llei d'Ohm i realitzar algun petit càlcul. 5. Realitzar un petit projecte sobre la generació i la distribució de l'energia elèctrica.				
MATERIALS	EMPLAÇAMENTS		PONDERACIÓ	
Llibre de text. Material elaborat per el propi docent.	Aula ordinària. Aula taller. Departament de Tecnologia.		Activitats de desenvolupament (fitxes, deures...) Interès i motivació per l'aprenentatge Examen de continguts Activitats al taller Comportament a l'aula	20 % 15 % 30 % 20 % 15 %

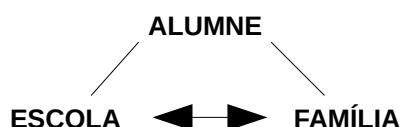
3.4. Un altre punt de vista. Psicologia sistemàtica.

A vegades però, és molt fàcil posar etiquetes ràpidament. A l'infant que es mou i que no atén a classe possiblement se li diagnosticarà TDAH. No obstant, ens hem plantejat mai que l'infant pot estar neguitós per alguna causa explicable la qual desconexem i que el seu dèficit d'atenció és degut a que està pensant constantment en aquella causa que el preocupa?

L'alumne que presenta problemes d'aprenentatge no sempre la causa del problema resideix en el mateix individu. En la majoria dels casos es tracta de l'entorn que l'envolta i les condicions a les que n'està sotmès. D'això tracta la **psicologia sistemàtica** i s'està desenvolupant en molts països.

És cert, que en aquest cas presentat en aquest treball l'alumne pateix una sèrie de trastorns, però en molts casos, els trastorns que pot patir l'alumne o els problemes que pot tenir que dificulten el seu aprenentatge tenen l'origen en l'entorn de desenvolupament del individu, compost bàsicament, per la família i l'escola. I és molt difícil analitzar-ne el veritable causant, donat que els entorns familiars normalment són un tema tabú i els pares es neguen a reconèixer les seves actuacions.

La psicologia sistèmica ens parla d'una xarxa composta entre l'alumne, l'escola i la família.

Aquesta xarxa ha d'estar molt ben connectada entre sí, ja que si no existeix alguns d'aquests vincles es pot arribar a una situació en que l'alumne tingui molts dubtes i problemes.

“Totes les criatures estan avocades a l'èxit”. (Carles Parellada)

Segons C. Parellada⁴, tots els alumnes tenen una estructura biològica que tendeix cap a l'èxit, però l'estructura i l'àmbit en que es desenvolupen ha de ser idònia per a que això funcioni. Parellada afirma que qualsevol alumne amb problemes d'aprenentatge es pot classificar dins d'un dels següents tres grups:

1. Alumne que no té un bon ambient a casa i per tant té problemes d'aprenentatge.
2. Alumne que té un bon ambient a casa, però que té problemes d'aprenentatge.
3. Alumne que té un ambient a casa idoni, a l'escola té un ambient idoni, però que presenta problemes d'aprenentatge.

⁴ Professor, membre de l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Veiem amb més detall els grups que proposa Parellada:

Alumne que no té un bon ambient a casa i per tant té problemes d'aprenentatge.

Amb la mirada sistèmica cada element de la família té un lloc i una funció. El pare ha de fer de pare i la mare de mare. En el moment un dels elements no fa la funció que li pertoca, l'estructura trontolla. Cal també ubicar la funció de l'alumne dins la seva unitat familiar.

Alumne que té un bon ambient a casa, però que té problemes d'aprenentatge.

En aquest cas el problema resideix a l'ambient escolar. Cal doncs, crear un ambient idoni d'acord amb l'alumne i per tant, s'ha de vigilar els diferents estils comunicatius que poden emprar els docents (no gestual, etc.) per tal d'arribar a l'alumne.

Per a que un alumne pugui desenvolupar-se dins l'aula, ha de complir tres elements:

1. Capacitat d'atenció.
2. Capacitat seqüencial i de simultaneïtat.
3. Capacitat de planificació.

Si l'alumne no és capaç de tenir atenció no es pot desenvolupar. Per tant, com a docents, ens ha de preocupar que és el que fa que el nen no estigui atent a classe.

Alumne que té un ambient a casa idoni, a l'escola té un ambient idoni, però que presenta problemes d'aprenentatge.

En aquest cas tenim alumnes que no estan ubicats al seu lloc dins de la família i per tant se centren en coses que els preocupen. Casualment, són problemes externs a l'escola.

Cal vigilar molt en localitzar el veritable problema que pateix l'alumne, és per això que cal vigilar on es posen les etiquetes (Dislèxia, TDA...). Cal afrontar aquest problema i mirar-ho d'una altre manera. A vegades, un nen amb TDA, pot ser que tingui tanta atenció que la estigui posant tota en un altre lloc i això provoca el dèficit d'atenció a l'escola.

“Els nostres fills sempre reflecteixen el que nosaltres amaguem”. (C. Parellada)

4. RESULTATS

Els resultats que es van obtenir durant la impartició de la unitat didàctica van ser molt satisfactoris. A continuació es detalla els fruits obtinguts dels diferents punts descrits en l'apartat 3.3.1. Metodologia seguida.

Referents al lloc d'ocupació de l'aula:

En un principi es va considerar que el fet de situar-lo en les primeres files podria ser un inconvenient per la resta d'alumnat degut als seus tics. Es tenia por de que l'alumne fos motiu de burla i que a causa d'això, es posés nerviós i compliqués el desenvolupament de la classe. Però la veritat es que el grup estava molt conscienciat de la seva malaltia i no se'n mofaven. A més, el fet de poder-se concentrar millor degut a la seva posició i la calma dels companys, el feien estar més relaxat i es va notar una millora dels tics nerviosos.

Durant tota la unitat didàctica l'alumne en cap moment va demanar per sortir de l'aula o per realitzar activitats en un altre lloc diferent, inclòs l'examen final.

Referents al plantejament de la classe:

El fet de realitzar les classes estructurades, en que la primera part fos la que hi hagués de regnar molt més el silenci semblava millorar també l'atenció de l'alumne. Al llarg de tota la intervenció del docent, es va poder observar com els tics augmentaven a mesura que anava passant l'hora. El fet de no haver d'estar tant calmat durant la segona part de la sessió, feia que els tics sorgissin amb un to més relaxat i natural i com a conseqüència no es repetien constantment.

Cal destacar, també, que mai es va arribar a fer ús del codi visual establert, ja que en cap moment, ni el comportament ni els tics de l'alumne ho van exigir.

Referents al material de la classe:

El treball en fulls va ajudar-lo a organitzar-se les feines de classe i a no perdre-les. Tot i que els deures de casa els apuntava a la agenda, la majoria de dies no els realitzava.

Referents a les activitats de classe:

El fet de realitzar l'activitat tots conjuntament feia que l'alumne amb trastorns se sentís més còmode dins l'aula i molt més integrat. A vegades se li preguntava si volia sortir voluntàriament a la pissarra a realitzar la correcció dels exercicis, però la idea no li agradava massa i preferia quedar-se assegut i que la correcció anés a càrrec d'un altre company.

En les activitats a realitzar a casa i a entregar via moodle, l'alumne hi posava més interès a l'hora de fer-les, donat que el treball amb el processador de textos li agradava i per ell era com una ocupació que el mantenia distret dels seus problemes.

El fet d'integrar les seves activitats adaptades dins de les fitxes que havia de realitzar tot l'alumnat, també l'animava en l'augment de la seva autoestima, tornant-se a sentir integrat al grup.

Referents als exàmens:

Tot i que no va voler realitzar l'examen en un lloc diferent a l'aula ordinària, els resultats obtinguts realitzant la correcció normal, no van ser gaire bons. Alguns dels exercicis estaven en blanc o hi havien errades molt significatives. Aleshores es va intentar canviar els criteris de correcció per tal de poder adaptar l'examen a les capacitats de l'alumne però va resultar molt difícil degut al grau que requerien els exercicis.

Fent un *feedback*, analitzant i reflexionant millor la situació, l'actuació correcta hauria d'haver estat donar-li l'examen adaptat i en tot cas, donar-li més temps per provar de fer l'altre examen i valorar més positivament la dedicació i la voluntat de voler provar de fer l'examen que realitzaven els seus companys que no pas els resultats obtinguts.

En general, no hi va haver cap problema referent a comportament dins l'aula ni malestar general degut als seus trastorns.

Finalment, no es pot avaluar l'actuació feta sense avaluar els objectius plantejats inicialment en el pla individual. A continuació s'ha elaborat una graella indicant si s'han complert o no els objectius:

OBJECTIU	Superat?
Objectius d'actitud davant la feina	
Esforçar-se per seguir el treball de classe.	✓
Augmentar la capacitat d'atenció.	✓
Acceptar les observacions del professor/a per millorar l'activitat.	✓
Objectius d'actitud a classe	
Respectar les normes de classe (rètol d'aula).	✓
Mostrar una actitud d'escolta atenta (professor i companys).	✓
Demandar ajut.	✗
Treballar sense molestar.	✓
Participar en les activitats de classe.	✓
Manifestar la necessitat de sortir de l'aula quan ho necessiti.	✓
Objectius d'hàbits de treball	
Acabar les feines que comença.	✓
Saber demanar ajuda.	✗
Fer les activitats proposades del seu nivell.	✓

Lliurar els treballs amb puntualitat i bona presentació.	✘
Planificar-se el temps i el treball mitjançant l'agenda.	✘
Treballar sol si coneix la feina.	✔
Fer els deures diàriament.	✘
Objectius de relacions socials	
Assumir les seves accions i les conductes desadaptades.	✔
Col·laborar positivament en les tasques que se li encomanen pel grup.	✔
Saber interpretar adequadament el comportament verbal i no verbal dels altres.	✔
Mantenir actituds de respecte cap als companys i els professors.	✔
Mostrar esforç per autocontrolar-se amb l'ajut de l'adult (avisos, mirades, etc.)	✔

En general, l'alumne ha superat la majoria dels objectius. Però els objectius referents als hàbits de treball són els que més li costen i que per tant, són en els que s'haurien de treballar a partir d'ara.

5. CONCLUSIONS

Cal dir que cada persona és un món i que hem de conèixer que hi ha a dins de cadascú. Realitzar la feina com a docent no és fàcil, degut que els alumnes tots tenen diferents necessitats d'atencions especials.

Tenir un alumne amb necessitats educatives especials dins l'aula no és una tasca fàcil. Però el professorat n'ha de ser conscient i s'ha d'adaptar, ja que forma part de la seva feina i en ocasions, es pot arribar a prendre com un repte personal. Primerament s'ha d'estar assabentat de les malalties o trastorns que pateixen els alumnes que es troben dins l'aula i després un mateix s'hi ha de posar a la seva pell. Avui en dia, hi ha molta informació útil a la xarxa de casos compartits i d'experiències pròpies viscudes i no s'hauria de tenir por al trobar-se davant d'una situació així, ja que el docent no està sol i sempre es pot comptar amb el suport i l'ajuda de professionals.

Des del meu punt de vista, és tot un repte treballar amb alumnes diferents, però la clau de l'èxit és la dedicació i la preparació prèvia de tots els recursos i materials que utilitzarem. Sempre es pot donar amb algun imprevist dins l'aula, però si s'està preparat, es pot preveure quina pot ser la reacció de l'alumnat.

Per la meua pròpia experiència, haver estat informada i tenir el temps necessari per a preparar-me per la classe ha donat molts bons resultats dins l'aula.

6. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- [1] Soutullo Esperón, César. *Convivir con niños y adolescentes con trastorno por déficit de atención e hiperactividad (TDAH)*. 2a ed. Editorial Médica Panamericana, 2008.
- [2] Pujades Beneit, Ramon. *L'alumnat amb la síndrome de Gilles de la Tourette i trastorns associats: detecció precoç, problemàtica i estratègies per a la seva inserció en els entorns escolars ordinaris*. Treball de Llicència d'estudis. UB, 2007.
- [3] Laporte, Valeria. *Síndrome Gilles de la Tourette. Intervenció a l'aula*. [presentació]. Sabadell, 26 de Novembre 2009.
- [4] Asociación Española para pacientes con Tics y Síndrome de Tourette. *L'alumne amb Síndrome Gilles la Tourette. Guia pràctica per educadors*.
- [5] Hervas Zúñiga, Amaia. *Conceptos basicos en salud mental del adolescente*. Hospital Mutua de Terrassa. Insitut Universitari Dexeus.
- [6] Bronheim, Suzanne. *Una guia per l'educador/a de nens i nenes amb la Síndrome de Gilles la Tourette*. ed. Asociación Española para pacientes con Tics y Síndrome de Tourette. Barcelona.
- [7] Pearl, Eleanor. *Mateu i els tics*. ed. Asociación Española para pacientes con Tics y Síndrome de Tourette. Barcelona.
- [8] Collins, Ramona. *La disciplina i el nen amb la Síndrome de Gilles la Tourette*. ed. Asociación Española para pacientes con Tics y Síndrome de Tourette. Barcelona.
- [9] Salgueda Colomer, Milos. *Instrumentos per a la detecció específica dels alumnes amb problemes de conducta als centres educatius. Estratègies per millorar la intervenció educativa*. Treball de Llicència d'estudis. 2003.

RECURSOS ELECTRÒNICS SOBRE TDAH:

- [10] Fundació adana. [en línia] [Consulta: 23/05/2011]. Disponible a: <<http://www.fundacionadana.org/definicion>>
- [11] Servei de Pediatria Hospital Marina Alta. Trastornos por déficit de atención con/sin hiperactividad. [en línia] [Consulta: 23/05/2011]. Disponible a: <<http://www.e-lactancia.org/ped/protocolos/ped05-DeficitAtencion.htm>>
- [12] Web d'informació de TDAH. [en línia] [Consulta: 23/05/2011]. Disponible a: <<http://www.trastornohiperactividad.com/que-es-tdah>>
- [13] Centre d'assistència terapèutica. [en línia] [Consulta: 23/05/2011]. Disponible a: <<http://www.cat-barcelona.com/tratamiento/trastorno-deficit-atencion/>>
- [14] Web d'informació de TDAH. [en línia] [Consulta: 23/05/2011]. Disponible a: <<http://www.tdah.net/>>

RECURSOS ELECTRÒNICS SOBRE GILLES LA TOURETTE:

- [15] Asociación española para pacientes con tics y síndrome Tourette. [en línia]
[Consulta: 25/05/2011] Disponible a:
<<http://www.astourette.com/>>
- [16] Ferreyra, Fernando. *El síndrome de Gilles la Tourette*. [en línia][Consulta: 25/05/2011]
Disponible a:
<<http://www.psicologia-online.com/colaboradores/ferreyra/tourette.shtml>>
- [17] DrTango, Inc. *Síndrome de Gilles la Tourette*. [en línia][Consulta: 25/05/2011]
Disponible a:
<<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/ency/article/000733.htm>>
- [18] *Prevalence of Diagnosed Tourette Syndrome in Persons Aged 6--17 Years*. United States, 2007. [en línia][Consulta: 27/05/2011]
Disponible a:
<http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm5821a1.htm?s_cid=mm5821a1_e>
- [19] Centers for Disease Control and Prevention. *Tourette Syndrome (TS)*. [en línia]
[Consulta: 23/05/2011] Disponible a:
<<http://www.cdc.gov/ncbddd/tourette/index.html>>
- [20] National Institute of Neurological Disorders and Stroke. *Tourette Syndrome Fact Sheet*. [en línia] [Consulta: 27/05/2011] Disponible a:
<http://www.ninds.nih.gov/disorders/tourette/detail_tourette.htm>
- [21] National Tourette syndrome associaton (TSA). [en línia] [Consulta: 30/05/2011]
Disponible a:
<<http://www.tsa-usa.org/>>

RECURSOS ELECTRÒNICS D'AMB DÓS SÍNDROMES:

- [22] Filomeno, Armando. *El Paciente con TDAH y Síndrome de Tourette*. [en línia]. Boletín electrónico n.º 5 del APDA, del 19 de septiembre del 2004. [Consulta: 01/06/2011]
Disponible a:
<<http://www.tdah.org.ar/articulo-04.html>>

RECURSOS ELECTRÒNICS SOBRE PI:

- [23] Generalitat de Catalunya. *Plans individualitzats*. [en línia] Departament d'Ensenyament. [Consulta: 03/06/2011] Disponible a:
<<http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/index.phpmodule=Pages&func=display&pageid=49>>
- [24] Roset, Yolanda. *Recursos per a l'educació especial*. [en línia]. [Consulta: 03/06/2011]
Disponible a:
<<http://blocs.xtec.cat/recursosee/documents/>>

RECURSOS SOBRE LA PSICOLOGIA SISTÈMICA:

- [25] Parellada, Carles. *Problemes d'aprenentatge des de la mirada sistèmica*. [conferència]. 3 de Febrer de 2011.